

SADE ON TOISENLAISTA NYT (2020)

Kolmikanavainen ääni-installaatio

Inkeri Aula (s. 1978, Suomi)

Mark Niskanen (s. 1991, Neuvostoliitto)

Jani-Matti Salo (s. 1984, Suomi)

Äänisuihkut (kierrätetty PET-muovi), mediatoistimet

Kesto: Alati muuntuva luuppi

Koko: Installointi sovitettavissa tilakohtaisesti

Galleriatilassa olevaa tuolia saa siirrellä.

Teosta ovat tukeneet Suomen Kulttuurirahaston Satakunnan rahasto, TAIKE - Taiteen edistämiskeskus sekä Euroopan tutkimusneuvosto (Horizon 2020-hanke nro 694893 SENSOTRAn kautta).

Sade on toisenlaista nyt -installaatio on eri paikoista kerättyjen aistihavaintojen virta. Alati muutoksessa oleva teos kehottaa pysähtymään ja havainnoimaan, mitä ympäristömme aaveilla on kerrottavana. Teoksessa on kolme yhtäaikaista osaa: *ei enää, nyt, ei vielä*.

Ääni-installaation teksti perustuu SENSOTRA-tutkimushankkeen kävelyhaastatteluihin. Niiden avulla tutkitaan eri ikäisten ihmisten kokemuksia elinympäristön muutoksista viime vuosikymmenten aikana. Teokseen on myös kerätty paikallisia havaintoja ja muistiaineista Kokemäenjoen ympäristöstä aistielämäkerrallisen metodin¹ avulla kesän 2020 aikana.

Aistimuistojen kautta voidaan kurkottaa kohti suuria kysymyksiä, kuten kulttuurihistorian ilmenemistä ihmisten omakohtaisissa kokemuksissa ja suhdettamme ympäristöön ekologisen kriisin keskellä. Havainnoitsija ei voi olla ulkopuolinen tarkkailija: emme saa tietoa maailmasta asettumalla sen ulkopuolelle; tiedämme, koska olemme itse maailmaa.

“Mut niinhän sitä ennen ajateltiin, et kaikki, mikä sit menee meriin, niin se katoaa”.

Tutkimusaineistosta installaatioon valittujen havaintojen inspiraationa toimii ympäristön “aaveiden” käsite. Nämä aaveet² ovat läsnä kaikkialla: niin hiekanjyvän elämänkaareissa, Kokemäenjoen pohjasedimentissä kuin ammin kadonneiden lajien jäljissä, kuten fossiileista tuotettavassa energiassa, joka saa installaation äänisuihkutkin värähtelemään. Aaveet muistuttavat meitä siitä, että menneet ajat ovat edelleen läsnä, eikä niitä saisi unohtaa. Elinympäristömme aaveiden huomaaminen kyseenalaistaa ihmislajin erityisyyden suhteessa muihin organismeihin. Havainnot paljastavat erilaisten olioiden yhteenkietoutuneisuuden aina yhteyttävistä kasveista puhelimiimme käytettyihin kaivannaisiin ja terveyteen vaikuttaviin maaperän bakteereihin. Samalla herkistyminen toisille äänille ja ajallisuuksille muistuttaa havainnoitsijaa siitä, että olemme myös itse tulevaisuuden aaveita.

¹ Aistielämäkerrallinen kävely on Helmi Järviluoman kehittämä etnografinen tutkimusmenetelmä, jonka avulla analysoidaan mm. muuttuvia ympäristösuhteita. SENSOTRA-hankkeen moniaiaistisissa ja affektiivisissä aineistoissa nuorempi ja vanhempi haastateltava ovat vuorotellen valinneet kotikaupungistaan itselleen merkityksellisen reitin, joka kuljetaan yhdessä toisen eri-ikäisen osallistujan ja tutkijan kanssa. Samalla on dokumentoitu keskustelu aistimuistoista, havainnoista ja eri aikaisista kokemuksista reitin varrella.

² *Sade on toisenlaista nyt* -teosta on inspiroinut tieteidenvälinen kokoelma *Arts of living on a damaged planet* (toim. Anna Tsing, Heather Swanson, Elaine Gan, Nils Bubandt, 2017), joka käsittelee elämäntaidon jatkumisen mahdollisuuksia vahingoittuneissa ekosysteemeissä käyttäen työkalunaan aaveen ja hirviön metaforia.

Inkeri Aula on kulttuuriantropologi Itä-Suomen yliopistosta. Aula tutkii muuttuvia ympäristösuhteita ja ylisukupolvisen aistitun tiedon välittymistä SENSOTRA-hankkeessa. Aulan monipuolisiin tutkimusteemoihin kuuluvat myös mm. translokaali yhteisöllisyys, yhteiskunnallinen mielikuvitus, Brasilian tutkimus sekä moniaistinen etnografia.

Mark Niskanen ja **Jani-Matti Salo** työskentelevät jokapäiväisiä ilmiöitä ja teknologioita yhdistelevien, monimediallisten installaatioiden parissa. Teoksissaan he hyödyntävät taustojaan musiikin, liikkuvan kuvan, audiovisuaalisen tutkimuksen ja skenografian parissa. Kaksikon viimeaikaiset teokset ovat käsitelleet aisteja, vuorovaikutussuhteita, muistoja, yksin- ja yhdessäolon kokemuksia sekä niiden yhteyksiä globaaleihin teemoihin. Kokonaisuudet kehittyvät usein paikka-alttiiksi tilanteiksi, joiden luonne on omakohtainen, huokoinen ja katoava.

Kiitos

Helmi Järviluoma-Mäkelä, Outi Järvinen, Mia Roivio ja Panphonics, Poriginal-galleria sekä kaikki aistikävelyihin osallistuneet.

Lisätietoja

Sade on toisenlaista nyt on toinen osa Inkeri Aulan, Mark Niskasen & Jani-Matti Salo -ryhmän ympäristösuhteita käsittelevää teossarjaa. Sarjan ensimmäinen osa, *Ghost Light*, julkaistiin osana SENSOTRA-hankkeen kansainvälistä konferenssia kesäkuussa 2020. Videoteos on nähtävissä osoitteessa www.niskanensalo.com/ghost-light sekä suomeksi että englanniksi.

Teossarjan kolmatta osaa, *Murmurations*, valmistetaan parhaillaan yhteistyössä Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutin kanssa. Julkiseen tilaan tulevan ääniteoksen aistikävelyitä toteutetaan syyskuussa 2020 aikana New Yorkissa. Lisää tietoa teoksesta löytyy osoitteesta www.fciny.org Teoksen valmistusta tukevat AVEK ja Frame Contemporary Art Finland.

Itä-Suomen yliopiston SENSOTRA (Aistitut elinympäristöt muutoksessa: ylisukupolviset ympäristösuhteet Euroopassa 1950–2020) -hankkeen sivusto löytyy osoitteesta www.uef.fi/sensotra

Inkeri Aulan artikkeli *Aistikävely kaupunkimaisemaan, yhteisen tilan kokemus ja joutumaiden polut* löytyy osoitteesta www.journal.fi/elore/article/view/72816/34597 sekä oheisen QR-linkin takaa:

Yhteystiedot

inkeri.aula@gmail.com
contact@niskanensalo.com
www.niskanensalo.com
Instagram: @niskanensalo

